

РЕШЕНИЕ

№ 4534

гр. София, 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 164 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ГЕРГАНА В. НЕДЕВА**

при участието на секретаря **ЕВА ЮЛ. ИВАНОВА**
като разгледа докладваното от **ГЕРГАНА В. НЕДЕВА** Гражданско дело № 20221110128104 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът „[***] ЕИК [***]“, представляван от ректора проф. д-р М.М., чрез адв. Е. П.-А. твърди, че с ответника „[***]“ са били в облигационни отношения по Договор за доставка на материали и консумативи за осигуряване на учебния процес и научната дейност на [***] по обособени позиции № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г., сключен след проведена обществена поръчка по ЗОП. В срока на договора, ищецът е заявил две доставки по имейл на ответника, съответно от 26.04.2019 г. и 04.06.2020 г., които били изпълнени със закъснение от уговорения с договора срок, съответно от 35 календарни дни за първата доставка и 17 календарни дни за втората доставка. Съгласно уговореното в договора, ответника като Изпълнител по договора, дължал на ищеца /Възложител по договора/ неустойка в размер на 20 % от стойността на забавената доставка, но не повече от 50 %. Съобразно уговорката, на осн. разп. на чл.7.2. от договора, за стоката, предмет на издадена фактура № 0000209046/1.06.2019 г., забавата на която е в рамките на 35 календарни дни, ищецът претендира от ответника сумата 16 019,32 лв., представляваща 50 % от стойността на забавената доставка, а за стоката – предмет на фактура № 0000209159/26.06.2020 г. – забавата на доставката е в размер на 17 календарни дни, съответно размерът на дължимата неустойка за забавената доставка е в размер на 1661,78 лв.

Така общия размер на претендираната от ответника неустойка възлиза на сумата от

17 681, 10 лв.

Ищецът твърди още, че на 12.04.2021 г. в [***] е постъпило писмо от ответника, в което ги уведомява за настъпили форсмажорни обстоятелства, които не му позволяват да изпълни доставките в срок, тъй като имало недостиг на българския пазар на тези материали и консумативи, а доставките от чужбина се бавели по независещи от изпълнителя причини. Ищецът счита това уведомление от една страна за твърде закъсняло /особено спрямо заявената доставка от 26.04.2019 г./, а от друга страна за неподкрепено с надлежни доказателства, удостоверяващи настъпването на обстоятелства, обективизиращи института на „непреодолимата сила“.

Ищецът поканил извънсъдебно ответника да заплати дължимата неустойка за допуснатата забава на посочените по-горе две доставки. Поканата била получена на 03.09.2021 г., като с отговор от 24.09.2021 г. ответника отказал да плати същата, като се позовал на „непреодолима сила“ и епидемичната обстановка във връзка с Ковид-19 пандемията.

Ищецът не отрича, че за изпращане на процесните две заявки е използвал имейл на Изпълнителя, различен от обявения по Договора от 28.03.2019 г., такъв, а именно [***], но оправдава това свое действие с дългогодишните търговски отношения между страните, в процеса на които посочения имейл е бил използван многократно за подаване на заявки от [***], които са били и надлежно изпълнени от ответника.

Ищецът ангажира множество писмени доказателства, които съдят е допуснал и приел в проведените открити съдебни заседания, като е посочил и допълнителни доказателства и доказателствени средства, в т.ч. събиране на свидетелски показания, които също за допуснати от съда.

Ответникът [***], ЕИК [***], чрез пълномощник адв. С. Ч. от [***], оспорва исковата молба с отговор в срока по чл. 131 ГПК. Намира предявените искове за допустими, но неоснователни. Оспорва твърденията на ищеца, че са подадени заявки съобразно уговореното в чл.3.2. от договора, в частност на посочения там имейл адрес, поради което не може да се твърди, че изпълнителят е в забава по отношение на процесните доставки. Твърди, клаузата за неустойка, на която ищеца се позовава да е нищожна, поради противоречие с добрите нрави и поради липса на краен срок за нейното начисляване. Отделно от това, намира иска за неустойка и за погасен по давност. Не представя писмени доказателства, но също е посочил като доказателствено искане събиране на гласни доказателствени средства, чрез разпит на двама свидетели, което съдят след изравяне на нередовността му, е допуснал и събрал с участието на страните.

Съдят, като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, установи от фактическа и правна страна следното:

По иска по чл. 92, ал. 1 ЗЗД:

Страните по делото не спорят, а съдят е обявил и за безспорно, че на 28.03.2019 г.

между страните е бил сключен посочения в исковата молба Договор № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г. с предмет „Доставка на материали и консумативи за осигуряване на учебния процес и научната дейност в [***], по обособени позиции“, в частност за доставка по ОП № 21 – „Зъботехнически консумативи“, по който договор ищеца [***] се явява Възложител, а ответника „[***]“ съответно Изпълнител. В чл. 7.2. от договора била предвидена неустоечна клауза, обезпечаваща вредите от евентуална забава при изпълнението на доставките от страна на Изпълнителя, предвиждаща, че „при забава в доставката по получена заявка Изпълнителят дължи неустойка за забава в размер на 20 % върху стойността на неизпълнението за всеки ден забава на доставката, но не повече от 50% от стойността на неизпълнението..... като неизпълнението се брои в календарни дни“.

От приетите по делото писмени доказателства се установява още, че при извършена на [***], финансова инспекция, за резултатите от която бил изготвен Доклад № ДИД5-ПД-13/13.04.2021 г., било установено, че по време на изпълнение на процесния договор за обществена поръчка от 28.03.2019 г., е допусната забава в изпълнението на част от заявените доставки, съответно от 26.04.2019 г. и 04.06.2020 г., за което забавяне в извършените доставки следва да се начисли и претендира договорната неустойка по см. на чл.7.2. от Договора, възлизаща на сума от общо 17 681,10 лв. по посочените 2 заявки, забавени съответно с 35 календарни дни (заявката от 26.04.2019 г.) и 17 календарни дни (заявката от 04.06.2020 г.).

От приетия като доказателство Договор № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г. се установява, че страните са уговорили, възложителят да възлага, а изпълнителят да осъществява за нуждите на възложителя доставка на изделията по обособена позиция № 21 „зъботехнически консумативи“, индивидуализирани по вид, мярка, производител, цена, съгласно Техническо и Ценово предложение на Изпълнителя, неразделна част от договора и в количество, съгласно заявка на Възложителя. Срокът на договора бил фиксиран на 18 месеца от подписването му. В чл.3 страните уговорили условията по приемане на заявки и предаване на стоката, като съгл. Чл.3.1. Изпълнителят приема заявки от Възложителя на адрес: [***]; по факс: [***] и e-mail: [***]. Заявките се подават от Възложителя писмено – чрез писмо, по факс или имейл. С чл.1.2. от договора, страните уговорили, че срокът за изпълнение на периодичните доставки е до 5 календарни дни и започва да тече считано от 7,30 ч. на деня, следващ деня на получаване на заявката. Когато този ден е неприсъствен – срокът започва да тече от 7,30 ч. на първия присъствен ден. Срокът изтича в 16-ия час на седмия ден, считано от деня, следващ деня на получаване на заявката.

В раздел „Права и задължения на изпълнителя“ страните уговорили, че Изпълнителят се задължава да спазва сроковете за доставка по договора (чл.6.1.3.); да доставя заявените изделия, предмет на договора, със собствен транспорт в количества и вид съответстващи на заявките на Възложителя и на посоченото място за доставка (чл.6.1.1.); да осигурява доставянето на заявените изделия във време, съобразено с установеното работно време на Възложителя – от 07,30 ч. до 16,00 часа, с изключение на доставка при извънредни обстоятелства (чл.6.1.4.); да уведомява незабавно Възложителя при възникване на пречки,

които могат да забавят или направят невъзможно изпълнението на договора (чл.6.1.5). В раздел „Отговорност и санкции“, чл.7.2. страните уговорили, че „при забава в доставката по получена заявка Изпълнителят дължи неустойка за забава в размер на 20 % върху стойността на неизпълнението за всеки ден забава на доставката, но не повече от 50 % от стойността на неизпълнението“.

Видно от приетите доказателства, представени от ищеца, на 26.04.2019 г. ищецът [***], чрез свой служител в лицето на св. К.Р., на длъжност „снабдител“ към датата на изпълнение на процесния договор, изпратила по имейл до [***] заявка за консумативи по ОП 21 „Зъботехнически консумативи“ – общо за 51 бр. артикули, които видно от фактура № 0000209046/12.06.2019 г. и приемо-предавателния протокол от 12.06.2019 г., подписан от представителите на двете страни, били доставени със закъснение от повече от 30 дни (според ДФИ – 35 дни, а според съда – 39 дни).

На 04.06.2020 г., от страна на служителя И.Д., снабдител при [***], била подадена, този път на имейл до [***], втората процесна заявка, за 13 бр. консумативи по ОП-21 "Зъботехнически консумативи", които видно от ППП № 5 от 26.06.2020 г. и фактура № 0000209159/26.06.2020 г., били доставени също със закъснение спрямо уговорения в договора срок, а именно от 16 календарни дни.

От писмо изх. № 92/02.06.2019 г., изпратено от ответника до ищеца /на л.145 от делото/ се установява, че от дружеството – изпълнител по Договора за ОП са уведомили Възложителя по същия, че е налице забавяне при транспортната фирма, извършваща доставката на част от заявените от Възложителя продукти, тъй като същите са изчерпани на българския пазар, поради което е възможна евентуална забава при доставката им от Изпълнителя, но той прави всичко възможно да гарантира точното изпълнение на поетите договори задължения и ще извърши доставката на заявените продукти при първа възможност. Към това уведомително писмо е приложено друго такова /на английски език, прието по делото с представен превод на български език/, изходящо от DHL до ответното дружество „[***]“, с което транспортната фирма уведомява ответника за възникналите им затруднения. Това писмо е изпратено на ищеца в хода на извършваната му финансова инспекция, като възможна обективна причина за допуснатите забави при някой от доставките. Същото е изходящо от имейл на ответното дружество [***], който и в хода на настоящото производство не се отрича да се ползва от ответника и да е създаден за негови служебни нужди.

С покана за доброволно изпълнение от 20.08.2021 г. от страна на [***] поканили ответното дружество да им заплати доброволно начислената неустойка по Договор № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г. с предмет „Доставка на материали и консумативи за осигуряване на учебния процес и научната дейност в [***], по обособени позиции“, в частност за доставка по ОП № 21 – „Зъботехнически консумативи“ в общ размер от 17681,10 лв. Същата била определена по размер, съгласно уговореното в чл.7.2. от договора, като 50 % от стойността на всяка от двете забавени доставки, съответно от 32038,64 лв. по фактура № 209046/12.06.2019 г. и 3323,56 лв. по фактура № 209159/26.06.2020 г. или 16 019, 32 лв. по

първата заявка и 1661, 78 лв. по втората заявка.

С отговор от 24.09.2021 г. ответника оспорил дължимостта на претендираната от Възложителя неустойка, като се позовал на неточно изпълнение на договора от страна на Възложителя, а именно неспазване от негова страна на уговорения в договора начин на подаване на заявките, като „нито една от заявките не била изпратена и получена нито в писмен вид на адреса на управление дружеството – Изпълнител, изрично посочен в договора, нито по факс, чийто номер също е посочен в договора, нито на посочения и цитиран в чл.3.1. от договора имейл. Възразил, че не бил поставен в забава, поради което и забавеното изпълнение на процесните две заявки, не било виновно, поради което и не дължал уговорената неустойка. Твърди се кредиторова забава, която освобождавала длъжника от неговата такава. С изпращането на заявката не по предвидения в договора ред, Възложителят ставал неизправна страна по договора и претенцията му за неизпълнение - цялостно, частично, некачествено или лошо спрямо другата страна по договора, била неоснователна. Не на последно място ответника се позовал на обявеното с решение на НС от 13.03.2020 г. извънредно положение във връзка с кризата около разпространението на Ковид 19, което довело до множество ограничителни мерки в световен мащаб и коренно променили търговската и икономическа ситуация в страната и света, въпреки която обаче ответника успял да спазва договорните си задължения и да доставя в минимални срокове заявените от Възложителя по договора продукти и консумативи.

По делото са разпитани като свидетели Е. П., служител на ответното дружество, заемаща длъжността „търговски представител“ и К.Р., бивш служител на ищеца, заемала длъжността „снабдител“ до 31.12.2019 г., след което била заменена от И.Д., изпълняваща същата длъжност и към настоящия момент.

От показанията на св. П. се установява, че на същата е било възложено да следи имейла на дружеството-ответник [***] за пристигащи заявки от медицинските университети. Задължена била да проверява мейла по три пъти на ден- сутрин, обяд и вечер преди края на работния ден, като след получаване на заявка, тя е изпращана към логистиката за изпълнение. Заявява, че е имало случаи, в които собственикът на дружеството е получавал заявки и на личния си имейл адрес, при което идвал при нея, за да сравнят заявките, дали се дублират или са различни, след което се подавали за изпълнение. Твърди, че заявките подавани към личния имейл на Е.С. било възможно да се получат с известно забавяне от 2-3 дни, тъй като той не си отварял мейла всеки ден. Същевременно, заявява, че не познава лице на име И.В. (подписала от името на ответника, приемо-предавателните протоколи при доставката на процесните 2 заявки), че не е и е известен имейла [***], нито дружество с име [***], за което ищеца твърди да е със седалище, адрес и представляващи лица, съвпадащи с тези на ответното дружество.

Показанията на св. Р., обратно сочат, че тя е лицето, което е подавало заявките за доставка на мед. Консумативи във връзка със сключените с ответника договори, като се е случвало такива да подава дори от личния си имейл. Твърди да е контактувала по телефон със служител на ответника, представял се с името И.В., която подписвала и приемо-

предавателните протоколи при доставка на заявените продукти от името на Изпълнителя. Заявява, че лично лицето В. ѝ е предоставила мобилния си телефон, за по-бърза комуникация между Възложител и Изпълнител. Свидетелката Р. описва подробно процеса на подаване на заявка и проследяването на изпълнението им, което е част от служебните ѝ задължения, като след подаване на писмената заявка (независимо на кой адрес – посочения в договора имейл [***] или предоставения ѝ от други служители такъв - [***], на който също многократно е подавала заявки) задължително се обаждала по телефона, за да се увери, че заявката е получена, както и евентуално ако има забавяне, да установи причините за това. Свидетелката Р. заявява още, че почти всички подавани от нея заявки са изпълнявани с известно забавяне и за всички тях се е обаждала по телефона, като не се е случвало да ѝ кажат, че не е получена някоя от заявките, напротив всички били получавани своевременно. Твърди, че лицето, с което е разговаряла по телефона се е представяло за И.В., като един единствен път се обадила друга жена, представила се за Т.. Първоначално при подписване на договора, св. Р. се обаждала на посочения в договора стационарен телефон, но в процеса на изпълнението му лицето В. ѝ предоставила и личния си мобилен телефон, на който впоследствие продължила комуникацията между страните. Свидетелката е категорична, че е нямало случаи, в които някоя от подадените от нея заявки да не е достигнала до знанието на ответника.

Други доказателства, относими към релевантните по делото факти и обстоятелства, не се събрани и не следва да се обсъждат.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните изводи от правна страна:

Разпоредбата на чл.20 от ЗЗД предвижда *„при тълкуването на договорите трябва да се търси действителната обща воля на страните. Отделните уговорки трябва да се тълкуват във връзка едни с други и всяка една да се схваща в смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора обичаите в практиката и добросъвестността“*.

По делото се установи безспорно редът за приемане на заявки, както и сроковете за тяхното изпълнение, отговорността която носи страната – Изпълнител, при неточно във времево отношение изпълнение на доставките.

С оглед постигнатото по договора съгласие между страните, че заявките се подават в писмен вид, както и че всички съобщения, предизвестия и нареждания, свързани с изпълнението на договора и разменяни между Възложителя и Изпълнителя, са валидни, когато са изпратени по пощата (с обратна разписка), по факс, електронна поща или предадени чрез куриер срещу подпис на приемащата страна (чл.11.2. от договора) и при преценка на събраните по делото писмени и гласни доказателства (*от последните съдът кредитира показанията на св. Р., като обективни, незаинтересовани и кореспондиращи с писмените доказателства по делото*), съдът приема, че процесните две заявки от 26.04.2019 г. и 04.06.2020 г. са подадени от Възложителя в уговорената с договора писмена форма и на електронна поща, използвана от ответното дружество – Изпълнител по договора,

като съдържанието на всяка от двете заявки е достигнало до знанието на ответника своевременно, след подаването им, за което се е уверил лично служителя на ответника, който ги е подал, след телефонно обаждане до офис на ответното дружество. Следователно, неоснователно е възражението на ответника, че в случая е налице забава на кредитора (поради неточно изпълнение на негови задължения по договора за ОП) която освобождава длъжника (в лицето на ответника, като изпълнител по договора за обществена поръчка) от собствената му забава. Съдът не дава вяра на показанията на св. П., водена от ответника, по отношение на твърденията ѝ, че не ѝ известен втория имейл адрес, на който е изпратена първата от двете заявки от 26.04.2019 г. - [***], както и че не познава лице на име И.В. и не ѝ попадал ППП от доставени консумативи, в които за Изпълнител да е подписано именно това лице, тъй като показанията ѝ в тази връзка преценени с оглед разпоредбата на чл.172 от ГПК, звучат изолирано, заинтересовано (*същата все още е служител на ответника*) и са в крещящо противоречие с останалия доказателствен материал по делото.

От съвкупния анализ на всички събрани по делото писмени доказателства и показанията на св. Р., съдът счита, че по делото категорично се установява, че и двата използвани от Възложителя за подаване на процесните заявки имейл адреси на Изпълнителя - [***] (*посочен изрично в договора за ОП*), и [***] (*наложил се в трайно установените между страните търговски отношения, използван при размяната и на друга писмена кореспонденция между тях, различна от подаваните заявки*), видно и от разширението на двата адреса „[***]“, **се използват** от ответното дружество.

По делото, въпреки оспорването и възложената доказателствена тежест, ответника не установи кога точно е узнал за подаването на първата заявка от 26.04.2019 г., като въпреки твърдението му, че същата е подадена на неточен електронен адрес, същата все пак е била изпълнена (макар с констатираното забавяне от около 35 календарни дни) без да се е наложило нейното повторно изпращане. Съдът счита, че в производството не се доказва, Кредиторът (ищеца по делото) да е в забава, като неоправдано да не е приел предложено му от длъжника изпълнение или да не е дал необходимото съдействие, без което длъжникът не би могъл да изпълни задължението си, по смисъла на разп. на чл.95 от ЗЗД. Напротив, от доказателствата се установява, че при Възложителя, с оглед функциите му на държавно учреждение - [***], е създадена необходимата организация по своевременно подаване на заявките за доставки на медицински консумативи, проследяване на тяхното изпълнение, организация по тяхното приемане при доставка от Изпълнителя в рамките на работното време и до посочения в заявката склад, организация за своевременното и точно плащане на доставените консумативи. Тоест, в хода на изпълнението на процесните заявки, не се установява Възложителя, чрез негови служители, да е създал такива непреодолими пречки за изпълнение на заявките, които да обосноват освобождаване от отговорността за забава на Изпълнителя по договора.

По делото не се установи в хода на изпълнението на договора и до неговото прекратяване, Изпълнителя да се е позовавал на „непреодолима сила“ или друга "обективна пречка", която е довела до забавяне на процесните доставки и които обстоятелства

евентуално да го освободят от отговорността за неточното изпълнение, въпреки поетото с договора задължение **„да уведомява Възложителя незабавно при възникване на пречки, които могат да забавят или направят невъзможно изпълнението на договора“.**

По делото не се установява също уговорената с договора неустойка да е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, както и поради липса на краен предел /срок за нейното начисляване. Напротив, видно от уговореното в чл.7.2. от договора, при забава в доставката по получена заявка Изпълнителят дължи неустойка в размер на 20 % върху стойността на неизпълнението за всеки ден забава, но не повече от 50 % от стойността на неизпълнението. Прави впечатление обаче, че в договора, неизпълнението на задължението на Възложителя да заплати стойността на всяка отделна доставка в уговорения срок, е обвързано с дължимостта на неустойка в размер само на 0,02 % за всеки ден забава, но не повече от 2 % от стойността на неиздължената сума. Страните са презумирали, че така уговорената неустойка за забавено плащане по договора от страна на Възложителя, ще възмезди изцяло вредите на Изпълнителя по договора от такова забавено плащане и Възложителя няма да дължи отделно лихви за целия период на забавата (чл.7.1. от договора), а за презумираните вреди на Възложителя от неизпълнението в договорения срок на заявките от страна на Изпълнителя, е предвидена много по-голяма по размер неустойка. Очевидно е несъответствието между предвидените за двете страни неустоечни задължения, за неизпълнение на основните им задължения по договора.

Съгласно легалното определение на чл. 92, ал. 1 от ЗЗД неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват. Основната цел на неустойката е да стимулира страните по облигационното правоотношение към точно изпълнение на поетите с договора задължения. Следователно договорната неустойка изпълнява няколко основни функции, първата от които е обезпечителна (т.е. тя е гаранция за това, че уговорената неустойка ще стимулира страните към точно изпълнение на поетите с договора задължения и ще гарантира такова изпълнение). На следващо място неустойката има обезщетителна функция, т.е. да служи за обезщетение на вредите от неизпълнението, но без да е нужно те да се доказват. В нередки случаи, по волята на страните, на неустойката може да се придаде и санкционна функция, т.е. да санкционира неизправната страна за неизпълнението на задълженията ѝ с един по-голям размер на неустойката от размера на претърпените от кредитора вреди. Средство за защита на длъжника срещу уговорената неустойка е предвидената в чл. 92, ал. 2 от ЗЗД възможност за намаляване на неустойката, поради прекомерност, както и възможността за прогласяването ѝ за нищожна, поради противоречие с добрите нрави. В настоящото производство, въпреки че и съдът счита, претендирания от Възложителя размер на неустойката за прекомерно висок, ответника не е поискал съдът да приложи нормата на чл.92, ал.2 от ГПК и да намали нейния размер, а с оглед диспозитивното начало в гражданското производство, съдът не може по своя инициатива да намали размера на присъдената неустойка.

Ответникът в случая е заявил с ОИМ единствено възражение за прогласяване на

клаузата за неустойка по чл.7.2. от Договор за ОП № 18-2019/28.03.2019 г. за нищожна, на основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД, поради противоречието ѝ с добрите нрави, тъй като драстично нарушавала принципа на справедливост, създавала условия за неоснователно обогатяване и излизала извън обезпечителната и обезщетителната си функции.

Въпросът дали неустоечното съглашение излиза извън пределите на нравствено допустимото, не може да има еднозначен отговор, а следва да се преценява във всеки конкретен случай, като се съобрази налице ли е прекомерно висок размер на неустойката и превишава ли тя многократно действителните вреди на кредитора и нараства ли тя безпределно, поради липса на краен предел като срок, до който да се начислява.

Условията и предпоставките, при наличието на които уговорена в договора за обществена поръчка неустойка, е нищожна поради накърняване на добрите нрави по см. на чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД, са предмет на разглеждане в Тълкувателно решение № 1/2009 г. от 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС. Според указанията в т. 3 от решението, неустойката следва да се приеме за нищожна на основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД **тогава, когато единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции**. Преценката за нищожност се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора при съблюдаване и на примерно изброените критерии като естество и размер на обезпеченото с неустойка задължение; обезпечаване на задължението с други, различни от неустойката, правни способности; вид на уговорената неустойка и на неизпълнението, за което е предвидена; съотношение между размера на неустойката и очакваните вреди от неизпълнението. В цитираното тълкувателно решение изрично е предвидено, че не е нищожна неустойка, която е уговорена без краен предел или без фиксиран срок, до който тя може да се начислява, тъй като преценката за накърняване на добрите нрави, поради свръхпрекомерност не може да се направи към момента на сключване на договора. Отделно, в случая както по-горе бе посочено, неустойката не е без краен предел, напротив такъв е установено при достигане на 50 % от стойността на неизпълнената доставка.

В конкретния случай, не се установява, с оглед тълкуването на договора и конкретната клауза, уговорената неустойка да излиза извън целта, поради която е уговорена /да обезпечи точното и **срочно** изпълнение на задължения за доставка на заявените медицински консумативи/.

В случая е налице мораторна неустойка, обезщетяваща вредите на кредитора за периода, докато е налице състоянието на неизпълнение на задължението на длъжника (изпълнител по договора) за доставка на заявените му продукти. Времето, през което ще се начислява неустойката, обаче е поставено изцяло на волята и на отговорността на неизправния длъжник. Отделно от това, в настоящия случай страните са уговорили и максимален размер, до който същата може да достигне – не повече от 50 % от стойността на неизпълнената доставка. Уговорката не е в противоречие с правилата на добросъвестността в гражданските и търговските взаимоотношения, поради факта, че продължителността на времето, за което ще се дължи неустойката на първо място е поставено изцяло в зависимост

от волята на неизправната по договора страна, която по всяко време при предприемане на активни действия за доставка в кратък срок, ще преустанови начисляването на бъдещи неустойки. Нещо повече, в конкретния казус, дори и при още по-продължително неизпълнение на задълженията на Изпълнителя, кредитора няма право да претендира и начислява до безкрайност неустойка, тъй като размерът ѝ е бил стопиран, по силата на уговореното между страните, т.е. че същата ще има краен предел – не повече от 50 % от дължимата стойност на забавената поръчка.

В светлината на изложеното дотук, неоснователно се явява възражението на ответника, че клаузата за неустойка била нищожна, тъй като размерът ѝ бил прекомерен, поради липса на краен предел.

Размерът на неустойката, която понастоящем се претендира, е резултат именно на неправомерното поведение на ответника, като не се установяват по делото неизпълнението на заявките в срок, да се дължи на обстоятелства, за които кредиторът (ищеца по делото) да е отговорен, в който случай евентуално би се стигнало до намаляване или дори освобождаване на длъжника от отговорност, по см. на чл.83 от ЗЗД. Напротив, неизпълнението на Възложителя, на което ответника се позовава при подаване на заявката на не посочен изрично в договора имейл адрес, съдът не счита за съществено неизпълнение на задължение по договора, още повече, че в производството не се установи това неизпълнение да е основна или единствена причина за допуснатата от ответното дружество забава при изпълнение на двете процесни заявки (*едната от които дори е подадена на посочения в договора имейл адрес!*).

За да има право на неустойка страната, следва да е изправна, т.е. да е изпълнила своите задължения по договора и да е налице виновно неизпълнение на другата страна, за обезпечаване на което е уговорена неустойката. Освен обезпечителна и обезщетителна функция, неустойката изпълнява и наказателна функция, тъй като кредиторът е в правото си да претендира неустойка **и когато вреди изобщо не са настъпили** или не са настъпили в предвидения размер, така че неустойката до известна степен е санкция за неизпълнението на длъжника. В настоящото производство, въпреки че не се установяват конкретни вреди за Възложителя, които последния да е претърпял в резултат на забавеното изпълнение на двете процесни заявки (а такива той не е и длъжен до доказва) не се установява и виновно поведение /неизпълнение на задълженията по договора от страна на кредитора, което да е основание за намаляване или дори освобождаване от отговорността от заплащане на неустойка от страна на длъжника /Изпълнител/ по договора.

В заключение и като краен извод, за съда се налага, че в полза на ищеца (Възложителя), от допуснатата забава при изпълнение на заявките от 26.04.2019 г. и 04.06.2020 г. от страна на Изпълнителя по Договор за доставка на материали и консумативи за осигуряване на учебния процес и научната дейност на [***] по обособени позиции № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г., **валидно е възникнало изискуемо вземане за неустойка** в претендирания размер от общо 17 681, 10 лв.

Следователно предявения в настоящото производство иск по чл.92, ал.1 от ЗЗД, като

установен в своето основание и по размер, съдът ще следва да уважи, като осъди ответника да заплати на ищеца претендираната от него неустойка по чл.7.2. от договора в посочения размер от 17 681,10 лв., доколкото съдът не може сам, без да е сезиран от ответника с искане по чл.92, ал.2 от ЗЗД да намали нейния размер, ако и да счита, че същата е в прекомерно голям размер.

По разностите:

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищеца следва да се присъдят и своевременно поисканите разноски за производството в размер на 3097,65 лв. за заплатена държавна такса в размер на 707,25 лв. и адвокатско възнаграждение в размер на 2390,40 лв., което съдът не намира да е прекомерно, с оглед заявеното възражение по чл.78, ал.5 от ГПК от ответната страна. Уговореното и заплатено от ищеца възнаграждение за осъществяването процесуално представителство от упълномощения от него адвокат е съобразено с минималните размери на НМРАВ, със заявения материален интерес, с фактическата и правна сложност на делото, както и с извършените от пълномощника фактически действия по осъществяване на защитата.

С оглед изложеното на ищеца в производството се следват изцяло сторените от него съдебни разноски, съобразно представения Списък по чл.80 от ГПК в посочения общ размер от **3097,65 лв.**

Така мотивиран, Софийския районен съд, на осн. чл.235, ал.1-3 от ГПК,

РЕШИ:

ОСЪЖДА "[***], ЕИК [***] със седалище в [***], представлявано от управителя Е.С. К., по иска с правно основание **чл. 92 от ЗЗД вр. с чл.7.2. от Договор за ОП** с предмет "Доставка на материали и консумативи за осигуряване на учебния процес и научната дейност на [***] по обособени позиции № ОП-18-2019 от 28.03.2019 г., да **плати на „[***] ЕИК [***], с адрес в [***], представляван от Ректора, сумата от общо 17 681, 10 лв., /Седемнадесет хиляди шестотин осемдесет и един лева и десет ст./**, представляваща дължима неустойка по чл.7.2. от Договор от 28.03.2019 г., за допусната забава при доставката по две заявки на ищеца от 26.04.2019 г. и 04.06.2020 г., реализирани със забава от съответно 35 календарни дни и 16 календарни дни, стойността на които заявки възлиза на 38 446,37 лв. с ДДС по първата заявка, съгласно фактура № 209046/12.06.2019 г. и 3988,27 лв. с ДДС, по втората заявка, съгласно фактура № 209159/26.06.2020 г., а дължимата неустойка по всяка от тях, съответно в размер на 50 % от стойността на забавената доставка или сумите от **16 019,32 лв. и 1 661,78 лв.**

ОСЪЖДА на осн. Чл.78, ал.1 от ЗЗД "[***], ЕИК [***] със седалище в [***], представлявано от управителя Е.С. К. да **плати на „[***] ЕИК [***], с адрес в [***], представляван от Ректора, сумата от 3097,65 лв. /Три хиляди деветдесет и седем лева и шестдесет и пет ст./** представляваща сторените от ищеца в настоящото исково производство, съдебни разноски, съразмерно на уважената част от исквете.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____